پۆپۆلیزمەکەی نەوەی نوێ، لاساییکردنەوەی گەمژانە .... کامیار سابیر

واقیعی سیاسیی کوردستانی عێراق ئەوەیە کە حیزبێکی سیاسیی نوێ، پەیدابووە و ناوی "نەوەی نوێ-نن"ە. ئەم حیزبە، نەیاری سیاسیی زۆری هەیە، بەڵام دەستی سیاسیی، کەمە. زۆرینەی ئەو رەخنانەی لەم حیزبە گیراون، بریتیین لە عوقدەی حیزبیی و شەخصیی، یان عوقدەی ئێرەیی و هەجووکردن. لە سووکایەتییکردن و زمانی بازاڕییەوە بیگرە کە بە درێژایی هەشتا ساڵەی ئەو بزوتنەوە نەتەوەییەی هەیە و بە کوردایەتیی ناوزەد بووە، درێژەی هەیە تا بە سیاسییە مۆدێرن و گەنجە رادیکاڵە سیاسییەکانی ئەم سەردەمە دەگات. تا ئێستا، رەخنەیەکی سیاسیی، کولتووریی، فیکریی، ریشەیی و جدیی لە بونیادی سیاسیی ئەم حیزبە(جوڵانەوەیە)، نەگیراوە، یان لای کەم من نەمدیوە.

زۆرترین رەخنەی ئەو نووسەر و رۆشنبیرانەی کورد کە بەردەوام قسە لەسەر سەراپای سیاسەتی کوردیی دەکەن، لەسەر نن، بێدەنگیی و خۆلادانیان لەم واقیعە سیاسییە، هەڵبژاردووە. ئەمانەیش هۆکاری ئەو بازاڕە پۆپۆلیزمەیە کە نایانەوێ دژی هیچ سیاسیی و حیزبێکیان، لە بەرەنجە. هەروەها نایانەوێ، تەلەفزیۆنی ئێن ئار تی، بۆ نمایشکردن، لەدەست بدەن. لەسەرێکی تریشەوە، ریتۆریک و غروورێکی تووڕەهاتە کە خۆیان ناهێننە ئەو ئاستەی کە لە وەهمی نێرجسییەتی خۆیاندا، ئیستیبیانیان کردووە. تەنانەت، مافیا دێرینەکانی پێشمەرگایەتیی، کۆمەڵێ لە گەنجە نوکتەچییەکانی کوردایەتیی، کۆمەڵێ شەلاتیی و چەقەکێشیان، بەرەڵای سۆشیاڵ مێدیا کردبوو، بە نەوەی نوێیان دەگوت" طفل جدید"، لە کاتێکدا، مەعریفەی کرچوکاڵیان، بایی ئەوە نییە کە "الجیل"ی عەرەبیی و "نەسڵ"ی فارسیی، بەرامبەر بە "نەوە"، دەن.

نن و سەرۆکەکەی، یان باشتر و دەقیقتر بنووسرێ، خاوەن و سپۆنسەرەکەی(شاسوار عەبدولواحید-شعو)،دونیایەک رەخنە و سەرنجی سیاسییان لەسەرە. بە تایبەتییش لە هۆکارەکانی دەوڵەمەندبوون و بیزنسەکانی، ئەو کۆنتراکت و پرۆژانەی کە دەسەڵات(بە تایبەتیی هەندێ باڵی یەکێتیی) ئاسانکاریان بۆ کردوون. بە باوەڕی من،

وێڕای ئەوەی دەیان سەرمایەداری میلیاردەری شەریک لەگەڵ دەسەڵاتدا، لە کوردستاندا هەن و پارەی رەشی دزراو لە خەڵکی کوردستان، بە دەسەڵات سپیی دەکەنەوە و سامانەکانیان، دەیان و بگرە صەدان جار لە “ن و شعو” زەبەلاحترن، بەڵام چونکە ئەوان راستەوخۆ دەخالەتی سیاسەت ناکەن و حیزبیان دروست نەکردووە، هیچ کەس ناویشیان ناهێنێت. لێرەدا، بە کورتیی و پوختیی، دەمەوێ ئەوە بڵێم، هەموو ئەو رەخنانەی لەسەر شعو، لەلایەن گۆڕانەوە هەیە، لە جوغزی(پرەنسیپ، روئیە، دەرک، مەرامە و ویژدان)ی سیاسییەوە نییە، ئەوەندەی لەوەوەیە کە بە رەقیبی خۆی دەزانێ و بازاڕی بیزنسە سیاسییەکەی(ئۆپۆزیسیۆنی پۆپۆلیست) ئەو کەمدەکاتەوە(هەروەکو کردیشی).

بە کورتییەکەی ئەگەر شعو، وەکو ساڵانی رابردوو، کەناڵەکەی بە خزمەتی گۆڕان، تەرخان بکردایە، ئەوە شەریفی شام دەبوو. سەبارەت بە کۆنتراکت و سەرمایەکانیشی، وێڕای ئەوەی سوودمەندبووە لە دەسەڵات و حکومەتی هەرێم، هەروەها سەرمایەکەی جێگەی گومانە، بەڵام کام سیاسیی و سەرۆکی حیزب هەیە لەوانەی لە ئاستی مەکتەب سیاسیی و هاوپلەکانیان، خاوەنی دەیان و صەدان میلیۆن دۆلاری دزراو نەبن؟ بگرە بەشێکی زۆریان خاوەنی دەیان میلیارد دۆلارن(مافیا گەورەکان و رائیدە بەسەوادەکانیان، خاوەنی صەدان میلیارد دۆلارن). کەواتە لەو شامی ناشەریفەدا، شەریف نادۆزیتەوە لە شام و خەڵکەکەی و سامانی گشتیی، دزیی نەکردبێت و لە گەندەڵییەکان سوودمەند نەبێت؟

هاوکات، کام دەوڵەمەندی شەریف هەیە لەگەڵ دەسەڵاتدا، دەستی تێکەڵ نەکردبێ و لای کەم، دەیان میلیۆن دۆلاری بە فڕان مافیای کوردایەتیی و فیسار چەتەی سەربەخۆیی ئابووریی، سپیی نەکردبێتەوە؟ واقیع ئەوەیە کە شەخصی نەوشیروان موصطەفایش-نم ، حیزبێک و چەندین کۆمپانیا و صەدان میلیۆن دۆلاری، بە دۆکیومێنتی دادگا و طاپۆی رەش، بە موڵکی شەخصیی، بە سەرمایە و بە کاش، بە کوڕەکانی جێهێشت. لە کاتێکدا نم، لە لایەن دەنگدەرانی گۆڕانەوە، بە غاندیی، چێکیڤارا و ژۆسێ موغیکا José Mujica دەناسرا. گۆڕانیش، بە سیمبوڵی ئەنتی گەندەڵیی، چرای عەدالەتی کۆمەڵایەتیی، باوکی هەژاران و دادپەروەریی، دەیناساند! سەرەنجامیش، لە پشت

خاکیبوونەکەی، جلوبەرگە ساکارەکانی و نانوماستاو خواردنەکانی، سەرمایەیەکی زەبەلاحی بە نەوەی دووەمی کوردایەتییە لیبراڵییەکە، جێهێشت و دەنگدەرانی گۆڕانیش، بە پتر لە سێ صەد هەزار دەنگ(کەم-

کردن)، سزای حیزبەکەیان دا. جیاوازییەکە تەنیا ئەوەیە بەهەی دزیی و گەندەڵیی و بیزنسی ناسیۆنالیزمەوە، نەوەی دووەمی کوردایەتییە کۆنسەرڤەتیزمەکە(بارزانیی)، خاوەنی صەدان ملیارد دۆلارن، نەوەی دووەمی کوردایەتییە ئەفەندییەکەش(تاڵەبانیی) خاوەنی دەیان ملیارد دۆلارن، بەڵام نەوەی دووەمی کوردایەتییە لیبڕاڵەکە(موصطەفا)، خاوەنی صەدان ملیۆن دۆلارن.

نن، هەڵکیان بە ڕێککەوتووە بە درێژایی یەک چەرخی تەواو(صەد ساڵە) لە سیاسەتی کوردیی(لە عێراقدا)، بە هیچ حیزبێک هەڵنەکەوتووە کە ئیلیمێنتە سیاسیی و مرۆییەکانی ،زادەی فەشەلی سیاسیی و ئابووریی دەسەڵاتداران و ئۆپۆزیسیۆن، بن. حیزبێک، کەوتووە بە سەر دونیایەک فەشەلی فرەڕەهەندی ئەو مەدرەسە فاشیل و ساقیط و پڕ لە عەمالەتەی کە ناوی کوردایەتییە(بەهەرسێ باڵی دەسەڵاتدار و ئۆپۆزیسیۆنی جارانەوە). نن، دەتوانێ ببێ بە هێزێکی کۆمەڵایەتیی و سیاسیی گەورە، دژ بەم سیستەمە سیاسییەی دەسەڵاتی کوردیی، بەو مەرجەی خاوەنی ڕوئییە و مانیفێستێکی نیشتمانیی بێت و خاوەنی قیادەیەکی گەنجانەی پڕ لە وزە(نەک یەک شەخص) بێت و لە بیزنس و لە گەندەڵیی ئابوورییەوە، نەگلێن! هاوکاتیش زۆر بە ئاسانیی دەتوانێ ببێ بە بەشێک لەو قەراسینانەی کە سامانی نیشتمانیی و پارەی خەڵکی کوردستان، دەدزن و سەهمی شەریکایەتیی خۆیان، بە زیادەوە دەپچڕن و داوای پشکی زیاتر دەکەن.

لە سەرەتای دروستبوونی عێراقەوە، تا سەرەتای ساڵی ٢٠١٩، لە کوردستانی عێراقدا، سێ شەپۆلی سەرەکیی لە ئایدیۆلۆژیا جیاوازەکان(ناسیۆنالیزم-کوردیی و عەرەبیی- بە کاڵیی و کوڵایی)، شیوعییەت(لە هەشتاکانیشەوە لە قەرزنی نوەدا، چەمکی جیهانیی-کۆمیونیزم) و ئیسلامی سیاسیی(ئیخوانیی، سەلەفیی، جیهادیی و موشتەقاتەکانیان)، هەرسێکیان خۆیان تاقیکردەوە و هەرسێ ئایدیۆلۆژیاکە فەشەلی سیاسیی، کولتووریی و فیکریی خۆیان، دەزوو بە دەزوو، بەیان کرد. ئەوەی ماوەتەوە، بەهەی دەسەڵات و دزیینی سامانی نیشتمانیی(کوردستانی عێراق)ەوە، فاشیزمی کوردایەتییە(ئێتنۆناسیۆنالیزمی کوردیی) کە ڕەونەقی خۆی بە تەزویر و ساختەکاریی بێت یان بەهەی هاوکێشە ئیقلیمیی و جیهانییەکانەوە بێت، لە دەسەڵاتدا هێشتووەتەوە.

پارتیی و ماڵی بارزانیی، بۆچوونێکی دانسقەیان هەیە و دەڵێن لە شەستەکانەوە، هەرچییەک لەمان جودا بووەتەوە، سەرەنجام وەکو فەرع، بە سەر ئەصڵ و مەرجەع، گەڕاونەتەوە. ڕاستییەکەی ئەوەیە نەک هەر

ئەوانەی لە پارتیی جودا بوونەتەوە، بەڵکو بەهۆی پۆپۆلیزمی کوردایەتییەوە، ئەوانەی لە ڕەقیبە دێرینەکانی پارتییش (حشع، یەکێتیی و چەپەکان و…تاد) جودا بوونەتەوە، لەگەڵ زۆرینەی پارادایمە ئیسلامییەکان و زۆرینەی حیزبە پرۆکسییەکانی کوردستانی ئێران کە ڕەدیفی پارتیین، هەموویان بە سەر خوانەکەی مەعاویەی کوردایەتیی(ماڵی بارزانیی) گەڕانەوە.

بە ئیبراهیم ئەحمەد و تاڵەبانیی و نم و… ئەتباعەکانیشیانەوە. تەنیا ئەوە نەبێت ئیبراهیم ئەحمەد لە ئاخیری تەمەنیدا، بەهۆی بۆچوونەکانی ئەجەلانەوە، لە ماڵی بارزانیی و لە سیاسەتەکانیان، کەوتەوە ڕەخنەگرتن. ئەو لایەنگرانەی گەڕان کە بە عەقڵیاندا ناچێت کە “نم” کە ڕابەرایەتیی لیبرالیزمی کوردایەتیی دەکرد، گەڕایەوە سەر سفرەکەی مەعاویە، دەبێ بییریان بهێنرێتەوە کە لەناو مەنهەجەکانی کوردایەتیی(لە فاشیزمەکەی کاژیکەوە بۆ نەوەی دووەمی بارزانیی، تاڵەبانیی و موصطەفا) وەرنە دەرەوە و دونیا و پەیوەندییە ئیقلیمیی و نەودەوڵەتییەکان، بە ڕەنگاوڕەنگ ببینن. بەڵێن سەیری گیرفانی خۆتان، ناوماڵی خۆتان و ژیانی برا و خوشک و منداڵەکانتان بکەن و بەراوردی بکەن بە ژیانی ئەو منداڵانەی کە باوکەکانیان، لە چڵەکانەوە تا ئێستا، مورتەزیقەی ئیقلیمیی(پێشمەرگایەتیی) بوونە.

پێشوەخت، نم، خۆی وەلەدی شەرعیی کوردایەتییە. بە یەک دێڕیش، ڕەخنەی سیاسیی و فیکریی لە ناسیۆنالیزمی کوردیی و فاشیزمە سیاسیی و ئابوورییەکەی(کوردایەتیی) نەگرتووە. جگە لە کەمێک دروشمی پۆپۆلیستانە(عەدالەتی کۆمەڵایەتیی، بە دامودەسگاییکردن بە نیشتمانییکردنی حکومەت و کانوونەکانی دەسەڵات، دژایەتیی گەندەڵیی…تاد)، بە حەرفیش، حەرفەکی بە ستراکتەری “سیاسیی و فیکریی” گەڕان، ڕێ نەناوە. بە پێچەوانەوە، پۆپۆلیزم و شەعبەوییبوون، جەماوەرییبوون و دوای کاریزما کەوتن، کۆکردنەوەی پاتاڵی ئەکادیمیستی لەبرسامردوو، نوخبەی موهەڕیج، موبایەعەچیی و کەسانی هەڵپەرست، بەرژەوەندییخواز و گیرفان قووڵ، چەپی فاشیل و ئیسلامیی پێ لە فیاسکە، سەری گەڕانیان بە فەتارەیەک دا کە هیچ حەکیمێکی سیاسیی و تیۆریستێک، ناتوانێ چارەسەری بکات. لەسەروو هەموو ئەمانەیشەوە، ئەم شکستەی گەڕان کە هەرگیز بەرعەکس نابێتەوە(irreversible)، خەتا سەرەکییەکەی بە تەنیا بۆ خانەی ڕاپەڕاندن، جقاتی گشتیی و ئەو نوخبانەی بەدەوری گەڕانەوە بوون، ناگەڕێتەوە، بەڵکو بەشێکی زۆری بۆ بە مانیفێستیی و پەلەپەلکردنی

شەخسی نم و بەرنامە سیاسیی و پرۆژە پۆپۆلیزمیی و بە فیکرییەکەی دەگەڕێتەوە.

ئەوەی بە نە ساڵە بەسەر گەڵاندا هات ، بە دەنیاییەوە ئەگەر نن لەسەر هەمان نەهجی پۆپۆلیزمە تاقیکراوەکەی گەڵان کار بکات (کە ڕێک وا دەکات)، بە عەقڵی یەک پیاوی بیزنسمانەوە هەڵبسووڕێت کە بە نوێیی، دەستی بە سیاسەت کردووە، وێڕای ئەوەی ئیعجابەکی گەورەیشیان بە لیبراڵیزمی ئابووریی ڕۆژئاوا و بگرە بە سیاسەتە راستڕەوەکانی عەصابەیەکی نیولیبراڵیستی وەکو ترەمپیش هەیە، ئەوە بە دەنیاییەوە داکشان و دامانەک بەسەر نەوەی نوێدا دێت، ئەوەی گەڵان لە چاویدا، لاربوونەوەی یەک قاقمەی دارەڵاکەیە ، بەڵام داکشانی نن، وەکو تەرزە(تەرزە بە ڕەشەکیانە- vulgar) ی بەهارەکی درەنگ، فریای توانەوەیش ناکەوێت، بەڵکو هەڵدەپۆوکێت. ئەمانەی باسکران، تا جەولەیەکی تر لە هەڵبژاردن، ئاکامەکانیان بە وردیی، دەرناکەون.

ئەم باسە، درێژەی دەبێت و لە بەشی ئاییندەدا، دەچێتە سەر ئەوەی ئایا نن، دەتوانێ بە ئاستی گەڵانی ٥-٦ ساڵ لەمەوبەر بگات؟

ترسان لە دونیای نوێ، ترسان لە ڕەواڵەتی دونیای نوێ … 1 … نەبەز گۆران

بەشی یەکەم ....

ئەو ترسەی لە دونیای نوێ دروستبووە، چ جۆرە ترسێکە؟ ترسێکە بە سڕینەوەی کلتوور؟ یان ترسێکە بەرگری لە رابردووێکی وەستاو دەکات؟ ئایا کلتووری ئێمە هێندە لاوازە، هەمیشە کلتوورەکانی دیکە دێن دەیسڕنەوە؟ چوونە ناو دونیای نوێ و قبوڵکردنی ئەو دونیا نوێیە، بە ڕوکەش و جەوهەرەکەیەوە ونمان دەکات؟ یان ئەمە ترسێکە بنەمایەکی نەریتی هەیە و کەسی ترساو لە دونیای نوێ، بڕوای وایە ئەم دونیا نوێیە ئێستا و رابردوو لەناو دەبات؟ کلتووری ئێمە

هێندە خاڵييە كلتوورەكانى ديكە بەئاسانى ئاڵوگۆڕێكى بەسەردا دەهێنن نەناسرێتەوە؟ يان ئەوە كۆمەڵێك كلتوور نەناس و نەريتين بەم جۆرە سەيرى دونياى نوێ و كلتوور دەكەن؟ دونياى نوێ دەرگيردەبێت لە گەڵ كلتووردا، يان پێكەوە جياوازيى و كلتوورى نوێ بەرهەمدەهێنن؟

ئەم پرسيارانه دەمانبەن بۆ شوێنێك، كەشفى ئەو جۆرە لە تێگەيشتن بكەين، بەرامبەر بە كلتوور و دونياى نوێ و رەواڵەتخوازى دونياى نوێ هەيە. بۆ ئەوەى وەڵامێكى دروستمان دەستكەوێت، پێويستە لەسەر _دونياى نوێ_ كلتوور_ بەرەنگاريى و نوێبوونەوە پرسيار دروستبكەين و بۆ وەڵام بگەڕێين.
پێويست ناكات لەم سەردەمەدا باس لە گوند و شار بكەين، ئێستا گوند و شار جيهانێكى لێكئاڵاون، جيهانێكن جياوازييەكان تێيانـدا كـاڵبوونەتەوە و چۆن كـارەكتەرێكى شـاريى لەگەڵ دونيـاى نـوێ تێكەڵبـووە، بە هەمـان شێـوەش كـارەكتەرێكى گونـدو شارۆچەكـانيش تێكەڵبووە. بەڵام ئەوەى دونياى نوێ دەيەوێت پێمان بناسێنێت زۆرتر دونيايەكى رەواڵەتييە، دونيايەكە بەستراوە بە _شتەكان، كاڵاكان_ بەتـايبەت بۆ بەشێكـى زۆرى كۆمەڵگە. تەنهـا نـوخبەيەك لەو دونيـانوێيەدا بەشـوێن جەوهەرێـك و مانـايەكـدا دەگەڕێـن و خەمـى كلتووريـــان هەيە، زۆرينەى كۆمەڵگە دەســتوپەنجە لەگەڵ رەواڵەتە نوێيەكان نەرمدەكات و بەپێى ئاستى تێگەيشتنى خۆشى، يان دەچێتە ناو ديمەنەكەوە، يان دژى دەبێت و پرسيارێك لە خودى دونيانوێكە و كلتوورى خۆى ناكات.

بـاشترين دەسـتەواژە تـا لە رێگەيەوە روانينمـان بۆ ئەم دونيـا رەواڵەتييە دەرخەين، كە شەيدايانى رابردووى هەراسان كردوە، ئەو دەســتەواژەيە خــانمێكى نمــايشكەر لە ديدارێكــدا دەرى بڕى: “چێنچكەلەرى_گۆڕيــن.” ئەم دەســتەواژەيە كــرايە دەســتەواژەيەكى كۆميديى، بەڵام لە راستيدا ئەم دەستەواژەيە جەوهەرى بنەرەتى ئەم دونيـا نــوێييە و مـامەڵە لەگەڵ گۆريـندادەكات، گۆريـن لە فۆڕم و هەندێكجار لە جەوهەر. كۆمەڵگەى ئێمە دەچێتە ناو دونيايەك، يان بڵێين: دونيايەك دێتە ناو كۆمەڵگەى ئێمە، دەست بە گۆڕينى زۆر شت دەكات، بەتايبەت لەرووى فۆڕمەوە، هەر لە جوانيى و جەستەوە بيگرە، تا ناو ماڵ و تا شەقام و شوێنە گشتييەكان و شارەكان. ئەشێت ئەم پرۆسەى گۆڕينە تەنها لە فۆرمدا خۆى نەبينێتەوە و بگوازرێتەوە بۆ مــاهيەت. گۆرينێـك رووودەدات، مـانـاكـانيش بۆ شتەكـان دەگۆڕێــت. دەستەواژەى_چێنچكەڵەرى_ لە سياقى ئەم دونيا نوێيەدا دەست بۆ كۆى

شتەکان دەبات.

با لە رووی فۆڕمەوە تەماشا بکەین، نمونە فۆڕمی جوانی مرۆق. دەتوانین لەم دونیانوێیەدا بڵێین: ئیتر جوانی ئەو جوانییە نییە، تەنها لەناو چەندین کەسدا یەکێك بەری بکەوێت. دونیا نوێکە دێت دەسکاری فۆڕمی جوانی دەکات، جوانییەك هەرکەسەو روخسار و جەستەی خۆی چۆن بوێت، دەتوانێت بەو جۆرە رێکی بخات. چ لە قژ، چ لە روخسار، چ لە جەستە. جوانی ئەم دونیانوێیە جوانییەکی سروشتی نابێت، جوانییە سروشتییەکە دەگۆڕێت و دەیکاتە جوانییەك بە دلخـَوازی کەسەکە خۆی. دونیا نوێیەکە ناهێڵێت جوانی لەکەسێکدا کۆبێتەوە و ئەوانیتر حەسرەتی بۆ بخوازن، لەبری ئەمە فەزایەکی دروستکردوە هەرکەسەو دەتوانێت ئەو جوانییەی دەیەوێت بەدەستی بهێنێت. ئەگەر لە رابردوودا فۆڕمی جوانی پیاو، ژن، بریتیبوبێت لە شێوازێك و کوتکرابێتەوە تەنها بۆ چەند کەسێك، لەم دونیانوێیەدا جوانییەکان بە جۆرێك ئاڵوگۆڕیان بەسەردا دێت، هەموو کەسێك دەتوانێت فۆڕمی خۆی بە جوانترین شێوە بگۆڕێت.

گۆرینی پرچی ژنان لە رابردوودا، تەنها کەرەستەیەك بۆ ئەم گۆڕینە گیایەك بووە گیاکەش یەك شێوە رەنگی هەبووە، ئێستا چەندین کەرەستە هەن و چەندین رەنگ هەن، بۆ شوێنەکانی دیکەی روخساریش بە هەمان شێوە. گۆرینی ئەندامانی روخسار لە رابردوودا بوونی نەبووە، ئێستا گۆرینی روخسار هێندەی گۆڕینی جل و بەرگ ئاسان بوەتەوە.(لەرێگای نەشتەرگەرییەوە.) گۆرینی جەستە لە قەڵەو بۆ لاواز، لە لاواز بۆ قەڵەو زۆر کەم بووە، ئێستا سەنتەرەکانی وەرزش و جوانکاری، شوێنێکن بۆ گۆڕینی جەستە بەو جۆرەی کەسەکە خۆی بیەوێت.

ئەم گۆرینە زۆربەی کایەکانی ژیانی گرتوەتەوە، بەشێکی کارەکتەری کوردیش لەگەڵ ئەم جۆرە لە گۆڕین کە پەیوەندی بە فۆڕمەوە هەیە تێکەڵبووە و کێشەی بەشێکی زۆری ئەو کارەکتەرانەش، رازی نەبوونە لەجوانی خود و لەم سەردەمەدا بەشوێن جوانییەکدا دەگەڕێت رازیبن لێی، سەردەمەکەش بە هۆی گۆڕینی فۆڕمەکانەوە زەمینە سازی بۆ دەکات و زۆر بە ئاسانی ئەو گۆڕینە روودەدات. ئەمە لێرەدا ناپرسین بۆچی خۆمان جوان دەکەین؟ (ئەوە پرسیارێکە پەیوەندی بەم بابەتەوە نییە.)

دەپرسین کلتوور بۆچی لەم گۆڕینە رەواڵەتییە بترسێت؟ ئایا کلتوور کێشەی لەگەڵ رەواڵەت هەیە، یان لەگەڵ جەوهەر؟ ئەگەر کلتوور خۆی رەواڵەتیبێت، کەوایە کلتوور نییە و دیاردەیەکە دێت و دەڕوات.

کلتوور کاتێك ترسی دەکەوێتە سەر لە جەوهەرەکەی بدەیت، نەك بە رەواڵەت رووبەرووی ببیتەوە. ئەوەی ترس لە کلتوور دروستەکات ئەو بنەما کلتووری و نەریتیانەن، لەرێگەی ئایینەکان و هەژمونی کلتووری دراوسێکانەوە هاتوونەتە ناو کلتوور و، بەئەوەی قسەیان لەسەربکرێت، بەشێك لە کلتووری کۆمەڵگەیان گۆڕیوە بە کلتوورێکی دیکە. لە هەندێك قۆناغدا بە پێچەوانەی ئەو ترسەوە لە دونیای نوێ، کلتوور لە سنوورێکی لۆکاڵییەوە دەچێتە ناو جیهانەوە، سیستەمی دونیای نوێ سیستەمێکی کاڵایی و رەواڵەتییە، لەناو ئەم رەواڵەتخوازییەدا لەرووی جەوهەریشەوە بە خۆی کلتووری تایبەت بە خۆی هەیە، ئەم سیستەمە تێکەڵ بە هەموو کلتوورە جیاوازەکانی کۆمەڵگە جیاوازەکان دەبێت، خۆ پاراستن لەو کلتوورە نوێیەی سیستەمەکە لەگەڵ خۆی دەیگوازێتەوە، بە زمانی نەریتپارێزی ناکرێت و، پێویستە خوێندنەوەی رژدی بۆ بکرێت و دیوە نەینراوەکەی پیشان بدرێت.

هیچ کات هەندەی ئەم قۆناغە کلتووری ئێمە لە بەردەم پرسیارکردن لە خۆی نەبووە. ئەم کلتوورەی ئێمە کەمترین رەخنەی لێگیراوە بۆیە کەمترین ئاڵوگۆڕی بەسەردا هاتووە، ئەما لەم سەردەمەدا رەخنەشی لێنەگیرێت کلتوورەکە تێکەڵ بە کلتوورێکی جیهانی دەبێت و لەم تێکەڵبوونەدا لەرووی فۆڕمەوە کۆمەڵێك دیمەن دەبینێت ئەشێت ئەو دیمەنانە بنەمای دیکەی بۆ دروستکەن، بنەماکان ببنە وەستگەیەك بۆ سەرلەنوێ خۆبونیاد نانەوە نەك ترسان لە سڕینەوەو نەمانی. دژ بوون بەم گۆڕینە نابێتە وەستگەیەك بۆ پاراستنی کلتوور. گەر لەچوارچێوەی بینینێکی خێرادا بروانین دەبینین گۆڕینەکە زۆر شوێن دەگرێتەوە و بەشێك لەو شوێنانەش تەنها رەواڵەتی نین: بیناسازی و شێوازی ماڵەکان، بەشێکی دونیای کارەکتەری کوردیی، جۆرە ژیانێك بە جۆرێکی دیکە لە ژیان، گرنگیدان بە تەندروستی و خۆپاراستن، هەوڵدان بە ئاژەڵ دەستی و سروشت خۆشویستن، کردنەوەی ئەو هەموو کافێ و چێشتخانە و کتێبخانانەی شوێنی گشتین و هەردوو رەگەز دەتوانن تێدا دابنیشن و گفتوگۆ بکەن، کردنەوەی زانکۆ نوێیەکان، کردنەوەی گوندە نوێکان لەناو شارەکان… هتد.

(لە بەشەکانی تردا، باس لە کاریگەری شوێن لەسەر پەروەردەی تاك و، باس لە جیاوازی چینایەتی، باس لە مۆدێلی ئاڵوگۆڕی خویندن دەکەم.)
هەموو ئەمانە بەشێکن لەو دونیا نوێیەی هاتوەتە ناو دونیابینی و ژیانی ئەم کۆمەڵگەیەوە. بێگومان لەگەڵ ئەم هاتنەدا کۆمەڵێك رەواڵەتگەرایی، توندوتیژی نوێ، ئەویتر قبوڵنەکردن، جیاوازی

چینایەتی، بەکاڵابوونی ژیان، دەن. هەموو قەناعەك دیوی ڕوناك و دیوی نەبینراوی هەیە، بەڵام ترسان لەم دونیا نوێیەی گەڕان لە ژیاندا دروستدەکات، ترسان لە خۆونکردن لەناو ئەم دونیا نوێیەدا، ترسێکی واعیزانەیە، ترسێکە خۆی لە هەموو دونیایەکی نوێدا بە غەریبە دەزانێت و، کێشەی گەورەی ئەم خۆ بەغەریب زانینەش کێشەی تەنها بینینی ڕەواڵەتەکان و بیرنەکردنەوەیە لە جەوهەری کلتوور و جیاوازییەکان.

دەستەواژەی (چەنچکەڵەری_گۆڕین) لە زمانی نمایشکارەکەوە، تەنها کەمیدیاییەك نییە مرۆڤەکان لەڕوی زمانەوانییەوە پەی پێبکەن. ڕەواڵەتگەرا تەنها فۆرمی خۆی ناگۆڕێت تا خۆی لەناو دونیا نوێیەکەدا ببینێتەوە، ڕەواڵەتگەرا زمانیشی دەگۆڕێت و دەیەوێت بەو زمانە قسە بکات، زمانی سیستەمە جیهانییەکەیە. بێگومان لە ڕووی فۆرمەوە ئەم دەستەواژەیە زۆر کارەکتەر و زۆر شوێن دەگۆڕێت، گۆڕینەکانیش هەندەی پەیوەندی بەوەوە هەیە چۆن لەڕووی ڕەواڵەتەوە خۆت بخەیتە ناو دونیا نوێیەکە، هەندە پەیوەندی بەوەوە نییە دونیا نوێیەکە بناسیت.

من وەك خوێنەرێکی پرسیارکەر و گەڕان بەشوێن وەڵامی لەژێکیدا بەم دەستەواژانەدا پێناکەنم، لەبری پێکەنین بە ئەو مەدیەیە دەگەڕێم تەنانەت لە گۆڕینی فۆرمی کەسەکانەوە، دەچێت بە گۆڕینی زمان و دەسکاری زماندەکات. ئەم دەسکاریکردنەی زمان بە هاتنی دەستەواژەی غەریب بە ناو زمان، نامترسێنێت. چونکە زمانی پاك و پەتی بوونی نییە، هەموو زمانێك ڕووبەرێکی فراوانی بۆ وشە و دەستەواژەی غەریب تەنراوە. لەبری پێکەنین بەهاتنی وشە غەریبەکە، پرسیار لەو دونیا نوێیە و لە بەرگریکارانی کلتووری ڕابردوو دەکەم. لەو بەرگریکارانەی فەرمیان لەبوە بە کلتوور، لەو ترسەی خەون بە گەڕانەوەوە دەبینێت بە ڕابردوو ، ئامادەنییە بێتە ئێستاوە و هەموو ئێستایەك و هەموو ڕەواڵەتێك بە ترس دەزانێت لەسەر نەریت و ڕابردوو و ئاکاری خۆی. ئەو کارەکتەرەی ژیانی خۆی تەنراوە بەکاڵا و بە شاشە_شاشەی تەلەفزیۆن، مۆبایل، کۆمپیوتەر_ لەناو چەقی دونیانوێیەکەدا بووەتە مرۆڤی ئامێری و، کەچی ترسی لە دونیای نوێ هەیە لەسەر کلتوور! گرنگە ل□□رەدا لەو بە ئامێربووە ترساوە دەپرسین: ئایا ئەوە تۆی لە ناو دونیا نوێیەکەدایت یان کلتوور؟ ئایا کلتوور مەترسی کەوتەتە سەر، یان ژیانە ئامێری و بەکاڵابووەکەی تۆ؟ ئایا لە ڕێگەی وەعزەوە لە شاشەکان و بەکەرەستەکانی دونیای نوێ بەرگری لە چ کلتوورێك دەکەیت و،

دەتەوێت چ بەم بەرگریکردنە بخەیتە شوێنی ئەم دونیا نوێیەی کە تۆ تێیدا بارگاوی بوویت بە کاڵا و شاشە و، خەونیش دەبینیت بە گەڕانەوە بە دواوە؟!

بێئەوەی بزانین مرۆق لەم دونیا نوێیەدا چی لێهاتووە و بۆ لەم دونیا نوێیە دەترسێت و ترسەکەی چەند پەیوەندی بە ترسی کاڵبوونەوە و نەمانی کلتوورەوە هەیە. رەنگە پاڵەوانی رۆمانەکەی _کافکا_ یارمەتیمان بدات بەراوردێکی ئاسایی بکەین و کەمێك وێنەی لەم جۆرە لە مرۆڤمان بۆ رونبکاتەوە. ئەو پاڵەوانەی بەیانییەك هەڵدەستێتەوە و گەڕانێکی گەورە بەسەریدا روودەدات و دەبێتە قالۆنچە. ئێستا ئەو پاڵەوانە ئامادەیی هەیە، بەڵام لەبری بوون بە ڤالۆنچە، بووە بە ئامێر و کاڵا. ئامێرو کاڵا مرۆڤیان گەمارۆداوە. ئەم گەمارۆدانە بە خۆراتەکاندن و بە هەوڵدان بۆ گەڕانەوە بۆ رابردوو مرۆڤی ئامێری و کاڵایی رزگاری نابێت.

دونیا نوێ گەر وەکخۆی نەیناسیت و وەك خۆی جەوهەرەکەی نەبینیت، بێگومان یان دەکەویتە ناو رووبەرەکەیەوە و لەو رووبەری بە ئامێربوون و بە کاڵابوونەدا وندەبیت، یان دەکەویتە دۆخی دژ بوونییە و بە مەترسی دەزانیت. کلتوور چونکە رەگوڕیشەی هەیە و پێویستی بە گوتارێکی رۆشنبیر و هوشیاریی و کەشفکردنە تا ئاڵوگۆڕ بەسەرخۆیدا بهێنێت، لەم رەواڵەتگەرییە ناترسێت، بەڵام مرۆڤی گەمارۆدراو بە ئامێر و کاڵا و بە دیدگا نەریتی، چونکە هیچ شوناسێکی خۆی نابینێتەوە، کێشەی نەناسینی خۆی لەناو ئەم دونیا نوێیەدا، دەکات بە کێشەی کلتووری! (چەنچکەڵەری) رەواڵەتیی مەترسی بۆ کلتوور دروستناکات، مەترسی بۆ کارەکتەرێك دروستدەکات خوێندەوەی بۆ جەوهەری کلتوور نەبێت. ئەو مرۆڤەی بە جەوهەر نەریتییە و بە رەواڵەت بە ئامێر و کاڵا دەورە دراوە، هەر ئەو مرۆڤە بە کەرەستەکانی دونیای نوێ بەرگری لە دیدگایەك دەکات، دیدگاکە رەگوڕیشەی لەناو وەستانێکدایە ئامادەنییە هیچ جوڵەیەك بە خۆی بدات و ئەم وەستانەش لەڕێگای گوتاری روکەشییەوە دەکاتە خەمێکی کلتووریی و، ئەویتری گوێگریش لەگەڵ شەپۆلەکەدا بروا بەم خەمە دەکات! لەکاتێکدا خەمەکە پەیوەندی بە کلتوورەوە نییە، پەیوەندی بەو ئاکارەوە هەیە، محافزکار لەناویدا خۆی دەبینێتەوە.

لە ئێستادا پاڵەوانەکانی _کافکا_ رۆژانە بەرمان دەکەون، بەڵام بەو جۆرەنا _کافکا_ لە رۆمانەکەدا وێنەی دەکێشێت، بەو جۆرەی زمانێکی نەریتی، دیدگایەکی نەریتی بارکراو بە ئاکارهەیە و بە ئامێربوون و بە کاڵابوونی خۆی نابینێت و، دەست بەپێی ئەو

دونیابینییەی خۆی، تەسفیر بە دونیای نوێ و بە کلتوور دەکات. یانی: (هاوار بۆ رابردوو بکە، تا لە ئێستای دونیای نوێدا ونن‌ەبیت!) ڕەوایەتگەری ناو (چەنچکۆڵەری)یش، لە دەرەوەی خوێندنەوەی بە دونیای نوێ، خۆی دەخاتە ناو دیمەنێکەوە و لەگەڵ گۆڕینی فۆرمەکانی ژیانیدا، بەشێك لە زمانیشی دەگۆڕێت و دەبێتە ئەو کەرەستەیەی دونیای نوێ کاری بۆ دەکات. یانی: (دەست لە جەوهەر مەدە، فۆرمی خۆت بگۆڕە تا لەم دونیا نوێیەدا شوێنت هەبێت!)

درێژەی هەیە ......

نەبەز گۆران

چاوپێکەوتنێک لەگەڵ د. کوردۆ عەلی دا ... بەشی دووەم و کۆتایی... هەڵۆ بەرزنجەیی

چەند پەیڤێکی پێویست:

ئەم چاوپێکەوتنە، بەیەکجار بەر لە زیاتر لە ٢٠ ساڵ پێش ئێستا لە گۆڤاری خوێندکاری کورد دا بڵاوکراوەتەوە. گۆڤاری ناوبراو، بەهۆی کەم دەرامەتییەوە بە تیراژێکی کەم دەردەچوو و بڵاودەکرایەوە. لەم سۆنگەیەوە باوەڕم وایە بەشێکی زۆری خوێنەری کورد و بگرە دۆستانی کاک کوردۆش چاویان پێنەکەوتووە. بە یادی ئەم ساڵەی کۆچی دوایی گیانی پاک و مێژووی پڕ لە تێکۆشان و خزمەتی وشەی کوردیی هاوبیر کوردۆ (١٩٥٠ ــ ٢٠١٦)، بەچاکم زانی جارێکی تر بێ هەڵە و کەمووکوڕی تایپی بکەمەوە و پێشکەش بە ئێوەی ئازیزی بکەم.
چاوپێکەوتنەکە تەروتەسەلە و لەگەڵ ڕەهەندی مێژوویی و سیاسی و ڕۆشنبیرییەوە و تیشکێکی هەمەلایەن دەخاتە سەر کۆمەڵێ بابەت و باسی جۆراوجۆر.
هەڵۆ بەرزنجەیی ١٤/١٢/٢٠١٨ بەرلین

١٠ – هونەری وەرگێڕان هونەرێکی بەرز و زەحمەتە. بەڕێزتان بە وەرگێڕانی سەرکەوتووانەی کۆمەڵێک بەرهەم، کتێبخانەی ژیکەڵەی کوردیتان دەوڵەمەند کردووە. دەمانەوێت بزانین ئەو مەرجانەی پێویستە لە وەرگێڕاندا هەبن چین؟ چۆن بابەت بۆ وەرگێڕان هەڵدەبژێرن؟ چ ڕێچکەیەک لە وەرگێڕاندا دەگرنە بەر؟.

بەڵێ راستە، وەرگێڕان کارێکی هەروا ئاسان نییە، وەک هەندێک تێیگەیشتوون، بەڵکە هونەرێکی بەرز و کارێکی زەحمەتە، چونکە تە تەواو ئازاد نییت لە دەربڕیندا، بەڵکە پێبەندی دەقێکیت و ناتوانیت لێی دوورکەویتەوە و بە ئازادیی گوزارە لە هەستی خۆت بکەیت.

بەبڕوای من مەرجی یەکەم بۆ وەرگێڕان توانا و مەیل و ئارەزوویەکی ئاشقانەیە، کە بەهەوڵی بەردەوام و بێ پسانەوە، بەخۆڕاهێنان، گەشە و شکۆفە دەکات و تیفتیفە دەدرێ. لەتەک ئەوەدا، زانینی تەواوی هەردوو زمانەکە و پێبردن بەگشت کەلێن و قوژبنەکانیان و شارەزاییەکی قووڵ لەبواری ئیدیۆم وقسەی نەستەق و پەندی پێشینانیاندا، یەکێکە لە مەرج و پێویستییە هەرە گرنگەکان، دەنا وەرگێڕ دەکەوێتە هەڵەی زۆر زەق و خەوشدارەوە و چێژ و پێز لە دەقەکە دەبڕێت و گەلێکجار واتاشی دەشێوێنێت.

بە قەناعەتی من ، زمان نیوەی نووسینە، بۆیە زۆر گرنگە وەرگێڕ بە زمانێکی ڕەوان و پاراو، دەقەکە وەرگێڕێت، زمانێکی شیرینی وا، کە سەرنجی خوێنەر ڕاکێشێت و بە خوێندنەوەی پەلکێشی کات. زمانێک بێت، خوێنەروا هەست بکات کە ئەودەقە لە بنچینەدا هەر بەو زمانە نوسراوە.

هەرجار کە « داغستانی من » دەخوێنمەوە، لەبەرخۆوە دەڵێم ئەمەیان گوێی دیوی یەکەمی فەرشەکەیە. لەخۆوە بیرم بۆ وەی دەچێت کە لە پێشدا مامۆستای هەژار و بەهرەمەند ، کاکە عەزیز گەردی وەریگێڕابێت، ئەوجا ڕەسووڵی حەمزەتۆف نووسیبێتی. من لەو باوەڕەدام گەر حەمزاتۆف خۆی کورد بایە و بە کوردی نووسیبای، هێندە شیرین و پڕچێژ بۆی دانەدەڕێژدرا.

ئەفسانەی چیای ئاگرین و قەڵای دمدم و شاکارەکانی دیکەی مامۆستای هەژار شوکور مستەفا و سیاحەتنامەکەی مامۆستای دلێڤان سەعید ئاکام و شەرەفنامەکەی ڕەوانشاد هەژاری موکریانی و گەلێک شاکاری دیکەمان هەن سەرتۆپ و نموونەی هەرە بەرزی وەرگێڕانی بەپێز وپڕچێژ و سەرکەوتووی کوردیین و کتێبخانەی قشتەڵەی هەژارانەمان، بەوانەوە ئاوەدانن و دەبێت هەموو خاوەن ویژدانێک شانازییان پێوە بکات.

بۆ بەشی دووەمی پرسیارەکەتان، کە دەفەرموون : چۆن با بەت بۆ
وەرگێڕان هەڵدەبژێرن؟ دەبێت ڕەپ وڕاست بڵێم: من با بەتەکە
هەڵنا بژێرم، بەڵکە با بەتەکە خۆی خۆی دەسەپێنێت و هەڵمدەپێچێت
بیکەمە کوردیی. هەرچی بەهەر زمانێک دەخوێنمەوە و سوود و چێژێکی
لێوەرگرم، حەزدەکەم دەمودەست تەرجەم□ یکەم، تا خوێنەری تینوو و
تامەزرۆی کوردیش لەو چێژ و خۆشییە بێبەش نەبێت.
شارەزایانی بواری هونەری وەرگێڕان، چوار شێواز دەستنیشان دەکەن:

١- وەرگێڕانی وشە بە وشە
٢- وەرگێڕانی ڕستە بە ڕستە
٣- وەرگێڕانی دەقاودەق
٤- وەرگێڕانی واتا بە واتا

من لە کاری وەرگێڕانمدا هەمیشە هەوڵمداوە شێوازی واتا بە واتا بگرمە بەر، یانی مەبەستمە کرۆک و جەوهەری دەقەکە بۆ خوێنەر ڕاگوێزم و بەپەرۆشەوەم بە کوردییەکی پەتی و ڕەوان، بەزمانی نووسین، نەک قسەکردن، نێوەڕۆکی دەقەکە بۆ خوێنەر ڕاگوێزم. ئیدی تا چەند سەرکەوتووم و چەندە ئامانجم پێکاوە، بڕیارێکە خوێنەران و مێژوو دەیدەن.

١١- وەک نووسەرێکی خۆماندووکەر و پشت بەستوو بە چەندین سەرچاوەی جیهانیی ، بەچەند بەرهەمێک بەرپەرچی مارکسێتی و چەپی کورد دەدەنەوە، ئەمەش بۆتە مایەی دابڕانی لەقەبی ئەنتی مارکسی بەسەرتان دا.تا کوێ لەگەڵ ئەم بۆچوونەدا یەکدەگرنەوە؟

وشەی ئەنتی لەزمانی کوردیدا واتایەکی دزێوی پێبڕاوە، زێتر بەواتای دوژمنایەتی ل□ک□د□درێتەوە نەک دژایەتی کە مانای راستەقینەی خۆیەتی ئەوەش داهێنانێکی مارکسیانەی کوردانەیە تا دژەکانیانی پێ بەچەترسێن و دەمکوتکرێن و کەس پڕکێشی ئەوەنەکات ڕەخنە لەو بیر و بزووتنەووە پیرۆزە بگرێت. دەنا دژایەتی بەقەڵەم و دەم لە سنووری ململانێیەکی ئیدیۆلۆژیی ڕەوا و ڕاستگۆیانەدا مەترسی و زیانی بۆ پەزەکانی کەس نییە تەنها بۆ ئەوانە نەبێت کە گووتنی ڕاستی و پەردەهەڵماڵین لەسەر درۆ و دەلەسە ماڵیان کاولدەکرێت.

ئەوان دەیانویست گشت لە گشتمان بەهبەه بۆ پاشایەکی لندۆزەری ڕووت و قووت بکەین و بڵێین نامەخوا کە پۆشتە و پەرداخە و ئای کەجلکەکانی شیک و جوانە! من بۆخۆم لە کتێبی ئاشی چی و باراشی چی؟

دا کە لە وەرامی گوتارەکی کاک بەهادین نووری دا نووسیومە ئاشکرا و ڕەپ و ڕەوان گوتوومە: دژم؛ وەلێ دوژمن نییم. بەڵێ دژی گشت جۆرە دیکتاتۆرێتی و ملهوڕی و بێدادیی و خوێنڕێژیی و چاوگەی درە و دەلەسەیەکم من گەر لەسەر نووسین و گوتارەکانم لەقەبی ئەنتی مارکسیم پێوە بلکێنن ئەوا بەشەرەفەکی گەورەی دەزانم و وەک میدالیای سەرسنگ و بەرۆکی (کۆنە جەنگاوەران)ی دەبینم ئەوانەی عارەب بە المحاربين القدما نێویان دەبات.

هەر لە ڕاستیشدا کراوینەتە جەنگاوەری کۆن ئەوەتا ئێستا مارکسپەرستەکانی کورد حەپولکی ئێمەمانان نادەن ئەوەی دە پازدە ساڵێک لەمەوبەر ئێمە دەمانگووت و پێی تاوانباردەکراین و لەسەری نەفرەتمان لێدەکرا تازە بەتازە بەخیرە خۆیان هەستدەکەن کەزەربەی ڕاست بووە و کەمیشمان گووتووە. یانی مەودای جوداوازی و بەکردنی بیرمان لایەنی کەم دەپازدەساڵێکە بەیە هەڵپەیانە بەپێلە تێڕەی دەپازەساڵ تەمەن و بیری قەتیسماو و جەڕاویان بکەنەوە ئەوەتا ئەوڕۆ بەتەنکە شەرمەکەوە کۆنە گوتەکانی ئێمە دەجوونەوە و بەنرخی نوێش پێمان دەفرۆشنەوە.
جگەلەوە ئەگەر ئێمە تەنها ئەنتی مارکسی بین ئەوا ئەوان خۆیان ئەنتی هەموو چشتێکن ئەنتی چین و ئەنتی دین و ئەنتی پاک و ئەنتی چاک و ئەنتی بیر و ئەنتی ژیر و هەتا گەلێکجار ئەنتی خۆشیانن.
لەبەرئەوە دەربەستی ئەو جۆرە ناوونەتۆرانە نیم و بەڵکە شانازییشی پێوە دەکەم کە بەر لە دەپازەدەساڵ وەک ئەورۆی ئەمان بیرمکردەتەوە وەراویشمە زار بکەمەوە و چی بەڕاست دەزانم بیڵێم.

١٢- گەر شەڕی سارد بە سەرکەوتنی بلۆکی خۆرهەڵات کۆتایی هاتبا، چارەنووسی مرۆڤایەتی بە چ ئاقارێکی دیکەدا ڕەوتی دەکرد؟

ئەگەری پرسیارەکەتان ،پەندەکەم دەخەنەتەوە یاد کە دەڵێت : “ئەگەر پوورم ڕدێنی هەبا، پێمدەگوت خاڵە”. هیچ کات و لە هیچ ڕوویەکەوە ، هەتا لە چڵەپۆپەی هێز و دەسەڵاتیشیاندا،هەرگیز باوەڕم بەوە نەبووە بەو شێواز و هەست و نەست و هۆشە سیاسی و بارە ئابوورییەوە داتەپیو و دواکەوتوو و شێواوەوە،لەسەر ئاستی نێونەتەوەیی و نێودەوڵەتان، هیچ سەرکەوتنێک بەدەست بێنن. بیر و بزووتنەوەکە لە مێژ بوو پایدەستی لە بنەما ئیدیۆلۆژییەکانی خۆی کرد بوو، دەمێک بوو پشتیوانیی و پشتیگیریی جەماوەری لەدەست دابوو، تەنها سەری نێزە و زنجیری زرێپۆش ئەو کەسیستەمەیان ڕاگیکردبوو. نابێت ئەوەشمان لەبیر بچێت کەبوونی تەنها بلۆکێک لەو دوو بلۆکە، خۆی لە خۆیدا شکستی و زیانەکی گەورەیە بە مرۆڤایەتی، چونکە ترسی

باڵادەستیی و فریشککەوتن و نەسڵەمینەوە و نەپرینگانەوە لە دەستدرێژی و ناخونەک و چاوزیتکردنەوە، زاڵە.

جگەلەوە، بانگاشەی وڵاتانی خۆرئاوا کە هەوڵی بەرقەرارکردنی سیستەمێکی نوێ و پاراستنی مافی مرۆڤ و دەستبەرکردنی ئازادیی میللەتان دەدەن، گشت لە گشتی درۆن، درۆیەکی پەتیی هەرزەخەڵەتێن، دەنا کێ دەستی گرتوون و بۆ هێشتا لەسەر داروپەردووی سیستێمە کۆنە بەدفەڕەکە هەڵکورماون و پارێزگاریی لە دەیان ڕژێمی کۆنەپەرستی، ڕەگەزپەرستی پیاوکوژی دنیا دەکەن و ڕۆژانە چاو لە صەدان و هەزاران تاوانیان دەقوچێنن و پینەوپەڕۆی دەلاقەی عەیبەشیان دەکەن. لێرە قسە نەستەقەکەی (ڕۆزفلت)م دێتەوە یاد، کە ئەوڕۆکەش پڕاوپڕ دەگەڵ سیاسەتی ئەمریکا و وڵاتانی بەرژەوەنپەرستی ئەوروپادا ڕێکاوڕێک دەگونجێت. لە (ڕۆزفلت)دەپرسن:” بۆچ ئێوە پشتگیریی ئەو دیکتاتۆرە خوێنخۆرانەی ئەمەریکای خواروو دەکەن؟ ئەوانە هەموو کوڕی صەگن”. بەدەم قاقاوە دەڵێت:” ڕاستە، دەزانین کوڕی صەگن، بەڵام کوڕی صەگی خۆمانن”. دیارە هەتا ئێستەش هەر دڕندەیەک بەرژەوەندییان بپارێزێت، ئەوان بە ماڵی خۆیان و کوڕی صەگی خۆیانی دەزانن و بەوپەڕی توانا□ پشتیدەگرن.

هەڵبەت ب□□کی خۆرهەڵات بەو تەمەنە کورتەی خۆشییەوە، زەبری کوشندەی بە سەرجەمی بیر و بزووتنەوەی ئازادیخوازانەی جیهان گەیاند و جەزرەبەیەکی خراپی دا. چونکە درۆ و دەسبڕیی دەگەڵ کردن، بۆ مەرام و بەرژەوەندیی خۆی هەڵیدەسووڕاندن. بەڵێنی قەبە و دوورەدەست و پاش□□ژ□کی □وناک و بەختیاری پێدەدان.
چاک بوو لە شەڕی سارد دا گلا و سەرەنگرێ بوو، دەنا لە بریتی تاقە ((ستالین))ێک، (ماو)ێک و (پۆلپۆت)ێک و (چاوچیسکۆ)یەک و (خواجە)یەک و… هتد، دەیان دڕندەی دیکە، دەیان خوێنڕێژی دیکەمان دەبوو، چنگۆڵەیان لە کڕکڕاگەی مرۆڤایەتی گیردەکرد و گشت بیرێکی ئازاد و گشتدەنگێکی ئازادیان، هەر بەنێوی ئازادییەوە، یاساغ دەکرد. هەموو دنیا دەبووە (ک.گ.ب) یەکی گەورە، دەبووە (شتازی)یەکی گەورەتر دەبوو(سێکۆریتاتێکی)مەزنتر.

١٣_ بەدوای قوڵبوونەوەیەکی باش و سەرقاڵییەکی درێژخایەن لە ئەدەب و دراساتی ڕەخنەگر لە مارکسێتی ، ئێستا بە ناو چەپی کورد لە کوێی وێڵی و □□بووندا دەبینن؟

جارێ ب□ر□و□ی وەرامی پرسیارەکەتان بدەمەوە، بە پێویستی دەزانم ئەوەتان عەرزبکەم کە زاراوەکانی چەپ و پێشکەوتنخواز و شۆڕشگێڕ و

گشت ئەو قسە پڕباق و بریقانە لەسایەی سەری مارکسپەرستەکانەوە، هەندە سووک و چرووک و بێتام و بێڕەونەق بوون، کە بە بیستنیان مرۆ لەشی دادەهێزرێت و نەویانی لا دەبێزرێت، چونکە تاوان بەرامبەر بەو زاراوانە کراوان و هەند سووکایەتییان پێکراوە، کەڵکیان لەبەڕاوە و پووکەنراونەتەوە، قەت لە جێی خۆیاندا بەکارنەهێنراون و بە نای ناهەق پێچەوانەکراونەتەوە، کراونەتە خەسڵەتی شتێک کە بۆی ناشێن و دەگەڵ یەکدیدا ناگونجێن.

مارکسیستی کورد ئەگەر وا زوو تێبگەن، فلیمەکە کۆتایی هات و بیرۆکە ئاشبەتاڵی لێکرد، ئیدی مانای وایە نە مارکسین و نە کوردیشن. ئەوەتا ئەوەی ڕووس و دەوڵەتانی خولگەی، بەو هەموو ساڵانەی دەستەڵاتییان، بەو توانا مرۆڤی و سیاسی و ئابووری و سوپایی و ئیعلامییە زۆر و زەوەندەی بەردەستییانەوە، بۆیان نەچووەسەر و لە ژێریدا پسان و بەڕیانخوارد، بەخێرە بەنیازی ئەمان بۆیان هەستێننەوە و باری کەچیان بۆ ڕاستکەنەوە. مارکسپەرستی کورد، جاران بەو هەموو پشتوپەنا ماددی و مەعنەوییەیەوە، نەیانتوانی هیچ بە هیچ بکەن، ئێستەکە وەک زەڵەنقووتەی بە باب و داک وان، دەبێت چییان لەدەست بێت و چییان پێبکرێت و چییان پێ بگەڕدرێت؟ ئەوانەی هێشتا لەسەر ئەو بیرە ماون و توندڕەویی دەکەن، دیارە هەرزەکاری سیاسین و پەند لە هیچ نسکۆ و نەهامەتییەک وەرناگرن.

١٤ــ ماوەیەکی زۆر خۆتان لە ڕیزی پارت و ڕێکخراوی نەتەوەییدا دیوەتەوە و سەرپەرشتی کاروبارتان کردووە، ئەو ئەزموون و سەردەمە چۆن هەڵدەسەنگێنن؟

مادامەکی پرسیارەکە پەیوەندی بە خۆم و دەور و ڕۆڵی خۆمەوە هەیە، حەز دەکەم بەوە دەست پێبکەم کە بە خۆم هەر بە هەژدەساڵی هەوای سیاسەت لە کەللەی دام و لەو دەرووبەرەی تەمەنی هەرزەکاریمدا تێکەڵی کۆڕ و کۆمەڵە سیاسییەکان بووم و دەگەڵیان تێهەڵچووم. لەوبەر هەر لەخۆوە، بەسەز بووبوومە کۆمەنیست، بێ ئەوەی بزانم کۆمەنیستی چییە، خۆم بە کۆمەنیست دەزانی. بەوەی چاک بوو کۆمەنیستان پێیان نەزانیم و زوو دەستیان پێمدا نەگەیشتوو و دەستەمۆیان نەکردم، دەنا لەدەست دەچووم. یەکێتی قوتابیانی کوردستان، یەکەم قوتابخانە و فێرگەی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئەخلاقییم بوو، تێیدا فێری نیشتمانپەروەریی و خۆناسین و کوردناسین بووم. کاتێک بوومە ئەندامی پارت، هێشتا ڕەش و سپی سیاسەتم لێک هەڵنەدەبوارد، لە هەستم دەکرد ڕۆژ بە ڕۆژ زێتر هۆشم بەبەردا

دەتەوێ و تا دێت لە ڕەفتار و هەڵسوکەوتمدا هێورتر دەبم و کوردانەتر بیردەکەمەوە و بەرەو پێشکەوتن دەڕۆم.

پاشان دیتم ئاسۆی تاکتیک و ستراتیژ و ڕێباز و ڕێڕەوی سیاسی پارتی، جێگەی خەون و خەیاڵ و ئاواتە قاچاغ و قەدەغە و تامەزرۆ و بەرزەفڕەکانی منی تێدا نابێتەوە و خەریکن باڵی بیرم بکەن و هەدی کەویمکەن. جارجارە لێرە لەوێ بە چپەوە، باسی تارماییەکی سەیرم بەنێوی (کاژیک)ەوە دەبیست، وەک شابازی چاوئەندازی، چاکنیازی فەنتازییەکانی من دەینواند. بە هەزار دەردیسەری و ئەمسەروئەوسەر دەروازەی سست و سەرکۆڵمکراوی تارماییم دۆزییەوە و قەدەرێکی چاک کوتام. ڕۆحیان کردم بە ئاو، تا بەخاوەخاو کردیانەوە. کە دەروازەی قەیشاو شەبەقی کزە ڕووناکی دەیدا بە تاریکی، پیرە تارمایی، تراویلکە دەرچوو. ساڵانێکی زۆر هەردوکلامان (ئەمەش و کاژیکیش)خۆمان تەفرە دەدا، ئەو بە گوریشمە و نازکەوە خۆی وا نیشان دەدا، کە گوایە حیزبە، ئەمەش گەل گەل بەدیار ئەو مەڵۆتکە هەر بە مردوویی لەدایکبوەوە، هەڵتروشکابووین و وامان پێشان دەدا، کە گوایە ئەندامین.

دەبێت لێرەدا ڕاستییەک بە مێژوو و بە وەچەکانی داهاتوو تۆمار بکەم، بە بڕوا و باوەڕی من، بوونی کاژیک بەو شێوە سڕ و سست و شل و پەیت و بێ جووڵە و چالاکییە، بوونی ئەو مەڵۆتکەیەی هەر بە مردوویی لە دایک بوو و کەس دەی نەیهێنا، یاخود نەیپەرژا بینێژێت، مەزنترین کەسپ و گەورەترین تەگەرەبوو لەسەرڕێگەی بیر و بزوتنەوەی نەتەوەییانەی کورد دا. توندترین زەبر و گەورەتریبن سەکتەی لەو بیر و ڕێبازە وەشاند و نیوسەدە لە گەڕی خست و دوای خست و سڕی کرد و هێز و پێزی لێبڕیبڕی، چونکە بوونی ئەو تارمایی و داهۆڵە، مانەوەی ئەو توێکڵە بێ نێوەڕۆکە، ڕێگەی ئەوەی بەسەوە بیر و بزوتنەوەیەکی نەتەوەییانەی ڕاستەقینەی کامڵ و خۆماڵیی بێتە کایەوە و سەرپێی خۆی کەوێت و جڵەوی کارەکە بگرێتە دەستی خۆی. ئەوەی هەبوو، خەیاڵێکی ڕۆمانسییانە و فەنتازی بەباج و بەنیازی کۆمەڵێک شاعیر و نووسەر بوو، کە مخابن هەرگیزاو هەرگیز بەیان نەکرایە واقیع. لە دایکبوون و نێونان و مردنی مەڵۆتکەکە، لەیەک کاتدا بوون، پێکەڕپێکی یەکبوون.

لە دەنادەنەکەی کاژیک و پاشەکیشدا، هەرچی خەسڵەتی بەدو بەکەڵکی کاژیک هەبوون، گشت لە گشتیان زانە هەناوی پاسەکەوە و هەر لە سەرەتاوە ئەویش بە شەپۆڵەدراوی زایەندرا. جگەلەوە، ڕاستان دەوێت من سیما و خەسڵەتی بیرێکی نەتەوەیی کوردیی کامڵ و خۆماڵیو

نابینم. بیر و بزووتنەوەیەک بە چوار بەیان و سێ نامیلکە و دوو دروشمی زەقی کۆپیکراو، ناگاتە قۆناغی کەماڵ و ناتوانێت لاف و گەزافی قەبە و لەسەنگی خۆی قورستر لێبدات. ماکی یەکەمی شکست و لانەوازیی و لاوازیی ئەو ڕێبازە، کەمتوانایی و بەتەنگەوەنەهاتن و خۆخڵافاندن و خۆخەڵەتاندنی ڕێبەران و کادێران و ڕێونکەرانی خۆیەتی، دەنا هەرچی شت هەیە لە کوردستاندا ڕەواجی نەدەبوو، تەنها بیری نەتەوەیی نەبێت. هەتا جاشێتیش بەبرەو بووە، چونکە کاری بۆ کراوە. ئەوانەی تاوانی نوشوتی و بێ برەوی و کەم ڕەواجیی بیرەکەیان، بە شانی کەسان و دەستەوتاقمی دیکەدا دەسوون و قسورەخۆیی و قسرەزاتییەکە فەرامۆش دەکەن، ناڕاست و دوور لە واقیعن و هەمدیسان خۆ و جەماوەر فریودەدەنەوە.

تەجرەبەی من لە ڕیزی بیر و بزووتنەوەی نەتەوایەتیدا، ئەزموونێکی تاڵ و نوچدان و نوشوستییەکی گەورەیە و هەست دەکەم ڕەنج بەبابووین و قەت قەت واقیعانە بیرمان نەکردۆتەوە و وەک پێویست کارمان بۆ بیرەکە نەکردووە، بەڵکە هەر خەریکی قسەی قەبە و سەوز و سوور و بێ باج بووین.

١٥ ـ نووسەرێکی بێگانە پێناسەی خۆی لە هەندەران ئاوها دەکات:" من درەختێکم لق و پۆپ و گەڵام شین بووە، وەلێ ڕەگ و ڕیشەم بەم خاکەوە نییە".تۆش ساڵانێکی زۆرە پەڕیدەی هەندەران بوویت،تاراوگە بۆ تۆ چ دەبەخشێت و چ کاریگەرییەکی لەسەرت هەیە؟.

ئاڵمان لەو ڕووەوە ووشەیەکی جوانیان هەیە، دەڵێن(entwurzelt) واتە ڕیشەکێشکراوە. ئەو درەختەی ڕیشەکێش دەکرێت، ناتوانێت لەسەر تاوێری دەربەدەری ڕەگ و ڕیشە داکوتێتەوە و بەرز هەڵچێت. من هەمیشە خۆم بە ئاوارە و نامۆ و مێوان زانیوە و خەونم بەو ڕۆژەوە دیتووە کە بتوانم بگەڕێمەوە ئامێزی زێدی ئازیزم. قینت لەهەرکەس بوو، نزا و تووکی لێ بکە، پازدە، بیست ساڵ لە مەفتەنی خۆی دوور کەوێتەوە و بە ئاوارەیی بژێت. گرنگترین شتانێک کە لە پەڕیدەیی هەندەران و دەربەدەریم فێربووبم، ئەوەیە: نەتەوە و نیشتمانەکەی خۆمم لە جاران زێتر و تا ڕادەی پەرستن خۆش بوێت. خوێندنم تەواو کردووە و بڕێک زانست و شتی نوێ فێربووم، کە بۆ خۆم و ڕەنگە بۆ نەتەوەکەشم سوودبەخش بن. زمانێکی جیهانیی گرنگ فێربووم، بەباشی پێی دەخوێنمەوە و لەتەک بڕێک نووسینی خۆمدا، هەندەک بەرهەمی دانسقەم پێ تەرجەمە کردووە.

١٦ـ هیچ بیرەوەری و یادگارێکی ڕۆحیت لەگەڵ یادی شەهیدانی وەک کاکە فەتاح ئاغا و فەرهاد خەفاف و مولازم حەمە شەوقی و کاکە جەلالی حاجی حسین و مولازم کەریم و کاک ئازاد مستەفادا هەیە،بتهەژێنن و بۆمان بگێڕیتەوە؟.

زامتان هێنامەوە سوێ و بەچەند کڵافەیەک ژان. دڵتان شەتەک دام. ئەو شەهیدە سەروەرانە بڕێکیان مامۆستا و برای گەورە و زێدە ئازیزم بوون، هەندێکیشیان هاوتەمەن و هاوڕێی گیانی بە گیانیم بوون، یادیان هەمیشە بە خێر و پڕ فەڕ بێت و ڕەوانی پاکیان شاد.
لەگەڵ هەر هەموویان دا کۆمەڵێک یادگاری شیرینم هەن، کە گەش گەش لە بیر و هەستمدا دەچرسکێنەوە. گەر لەگەڵ هەر یەکێکیان دا یادگارێکی خۆم بگێڕمەوە، ڕەنگە باسەکە هێجگار درێژە بکێشێت و خوێنەر وەڕس بکات.
شەهیدان کاکە فەتاح مامۆستا و برای گەورە و ئازیزی هەموومان بوو، بۆیە یادگارێکی شیرین لەو ساتە خۆشانەی لە خزمەتی ئەو کەڵە مێرەدا بردوومەتە سەر، دەکەمە باقەبێنەیەک و لە بریتی گشت یادگارەکان دەیگێڕمەوە.

کاکە فەتاح لە پۆلی شەشەمی سەرەتاییدا مامۆستای زمانی کوردیم بوو، یەکێک بوو لە مامۆستا هەرە خۆشەویست و سەرکەوتووەکان. بە پێشمەرگایەتیش لە هێزی خەبات هەر براگەورە و سەروەرم بوو. قەت داوایەکم لێ نەکردووە بۆی جێبەجێ نەکردبم. هەتا دڵ دەخوازێت میهرەبان و قسخ□ش بوو. ئێوارەیەک لە مەریوانەوە حەمە فرێری شۆفێری نارد بە دووی من و کاکە برایمی حەمە عەلی دا. ترساین هەڵەیەک ، سەرپێچییەکمان کرد بێت. کە گەشتینە خزمەتی، فەرمووی: تاکەی؟ بۆچ داوای پشوویەک، ئیجازەیەک ناکەن؟ عەرزمان کرد: قوربان ئێمە پێشمەرگەین، ئیجازەی چی؟ فەرمووی: چاکە، دە ئەمشەو ناهێڵم بڕۆنەوە، میوانی منن. شەو پێکڕا نانمان خوارد و یەک دوو بیرەشمان پێکەوە خواردەوە. هەر لەوێش لە ماڵی خۆیان نواندینی. بەیانی زوو زوو وەخەبەری هێنایین. فەرمووی هەڵسن بچنە ئەو مزگەوتەی ئەوبەر دەست و دەموچاوتان بشۆن و زوو وەرنەوە، گیپەم بۆ کردوون. ئێمەش لە خۆشی گیپە ڕامان کرد، بە پەلە دەستودەموچاومان پشیلەشۆر کرد. کە گەڕاینەوە، سینییەکی گەورەیان هێنا، کەدایان نا، یەک دوو ژێرپیاڵەی گچکە ماستی لەسەر بوون. کاکە فەتاح (یادی بەخێر و ڕەوانی شاد) پێکەنی و فەرمووی : ئەوە گیپەی پێشمەرگەیە.

١٧ــ باری ئێستای بزووتنەوەی خوێندکاریی و پیشەیی کورد چۆن دەبینن؟

بەداخەوە، هەشتا بزووتنەوەیەکی کوتکوتی شەق و پەقکراوی لاواز دەبینم، کە ناتوانم بە بزووتنەوەی خوێندکاران و پیشەیی نەویان بەرم و بەوا ناکەم خزمەتی چاوەڕوان کراویان پێبەخسووبێت، چونکە لە بریتی ئەوەی باڵوێز و نوێنەری ڕاستەقینەی نەتەوە کەساسەکەیان بن، بوونەتە چەند کەوەسوورەکی بەر لەشکر و برغوویەک لە ئامێری خوێناویی و ژەنگاویی شەڕەی چەپەڵەی کوردکوژیی حیزبەکانیان و ئارمانجی سەرەکیی لە بیرکراوە و شتەکان لنگەوقووچ کەوتوونەوە.

١٨ــ لە تاقیکردنەوەی تاراوگەتانەوە چ پێشنیازێک بە خوێنەران دەکەن، لە بارێکدا وەک ئاگادارین وا بە چەند ساڵێک دەچێت هەوڵەی گەڕانەوەی هەجگاریی بە وڵات دەدەن؟

پێشنیاز و تکام لە گشت کوردێک ئەوەیە کە لەو هەڵ و دەرفەتەی ئەوروپایان سوود وەرگرن، هیچ نەبێت کەمێکەک لە ئەزموونی دێموکراسیەتی و ئازایی و ئازادیی بیری ئەوروپا فێر ببن و لە ژیانی ڕۆژانەی خۆیان دا پەیڕەویی بکەن و خۆیان لەو تەنگەتیلکەیی و تاقم تاقمێنە و پەرتپەرتی و لەتلەتییە دوورەپەرێز بگرن و نەبنە بەشێک لێـــی. بە بەوای مـــن، ئەمە بە هەڵە و لنگەوقـــووچ لە شۆڕش و شۆڕشگێڕێتی گەیشتووین، پێمان وایە شۆڕشگێڕ کەسەکە کە دەکوژێت، خوێندەڕێژێت، لەش دەنێژێت، لە لە ڕاستیدا شۆڕشگێڕیی هەڵوێستە، ڕەفتار و ئامڕاز و ئامانجە، مەبەستە. شۆڕشگێڕ ئەو کەسەیە کە بارێکی کەچ و خراپ ڕاست دەکاتەوە و گەڕانکارییەکی بنەڕەتیی و بنجیی چاکی تێدا ئەنجام دەدات. بەپێی بەلای منەوە شۆڕشگێڕی ڕاستەقینە ئەو کەسەیە کە بەر لە هەر شت، لە خۆیدا و ئەوجا لە کۆمەڵگەدا گۆڕانکاریی چاک دەهێنێتە دی. ئەو کەسە شۆڕشگێڕە کە ڕاستگۆیانە و ئازایانە پێ لە هەڵە و پەڕەی خۆی دەنێت، ڕێز لە ڕاوبۆچوونی بەرامبەرەکەی دەگرێت و ئەوەی ڕاستە لێی دەسەلمێنێت. بەهیوام گشت کوردێک تا ئەو مەودایە و بەو پێ و دانگە شۆڕشگێڕ بێت.

١٩ ــ خوێندکاری کورد چۆن دەبینن؟

چیتان لە بشارمەوە، ناڵێم خراپە، یا خوادانەکردە بێسوودە، بوونی چاکە و ئەویش دەنگەکە و جارجارە دەچریکێنێت، لە ڕاستانم دەوێت ئەوە نییە کە بە ئاواتی دەخوازم. جگەلەوە نەو و نەوەیەک و شێواز و مەبەستی لەگەڵ یەکدیدا ناگونجێن و جووت نایەنەوە و هاوتا ناوەستنەوە. گۆڤارەکە نە خوێندکار دەریدەکات، نە گوتاری

خوێندکارانەی تەدایە و نە پەیوەندیی بە خوێندکارانەوە هەیە، کەچی نەویشی (خوێندکاری کورد) ە. من لەسەر وەختەکدا ژیاندمەوە و مەخابن نەبوی (خوێندکاری کورد)م لەنایەوە. کە خۆم خوێندکار بووم و زۆربەی هەرە زۆری گوتارەکانی خۆم دەمنووسین. لەو دەمەش هەر بە بیر و بزووتنەوەی خوێندکارانەی کورد تا ڕادەیەکی زۆر نامۆ و نابەڵەد بوو. من تکا و پێشنیاز دەکەم نەوەکەی بگەڕێن بە نەوەکی شیاوتر و گونجاوتر، بۆ نموونە (پەیک) یاخود(پەیام) جوان و لەبارن، یەکەکیان هەبژێرن. هەروەیش بدەن لە بابەت و ناوەڕۆکدا کەمەک ڕەنگینتر و دەوڵەمەندتر کرێت. دیارە بەشەکی ئەو ئەرکە شانی خۆشم دەگرێتەوە، هەق وایە جارجارە کەمەکەکتان بکەم.

٢٠ــ بار و زروفی ئێستای کوردستان چۆن هەڵدەسەنگێنن؟ کام داهاتووتان بۆ لەبەرچاو گرتووە؟.

بارودۆخی ئەمڕۆی کوردستان ئەنارخیستانەیە،وڵاتی فرەکوێخایە و گشتیان پێکەوە پەندە کوردییەکە پەیڕەو دەکەن کە دەڵێت:" ئەخۆی ئەخۆی،هەرکەس بۆ خۆی". یاسا و داب و نەریت هەڵگیراون و ترس و دڵەڕاوکە و برسێتی و خەم و دزیی و جەردەیی و بەرتیل خواردن زاڵن. کەس لە گیان و ماڵ و سەر و سامان و ژیانی خۆی دڵنیا نییە. دەبێت ئا لەو حاڵە و بارەدا چاوەڕوانی چ داهاتوویەک بکەم. ئەوەی لە کوردستانەکی نیمچە ئازاد و چکۆلە وابەستەدا دەکرێت، لە هەر وڵاتەکی صەدان ساڵەی پێشکەوتووشدا کرابا، لە مێژبوو بووبووە وێرانە و ئاساری بەسەر پاتارییەوە نەمابوو.

پێشەو گوتەنی، وەرە ئەو برسێتی و دوژمنایەتی و چەکە زۆرە ببەرە وڵاتەکی پێشکەوتووی وەک سویسرا و سوێدەوە،جا پاش ساڵەک حاڵی میللەتەکانیان دەبینینەوە. گیان بەوەیە لە کوردستانی ئەوڕۆدا، خەڵکە بە حورمەتە کوردپەروەرەکە، نەبوو و برسییە، دەنا گەر پەچەوانەی ئەوە بایە، وەزعەکە هەجگار شپرزەتر دەبوو. ئالەو بارودۆخەدا، دەبێت چاوەڕوانی چ پاشەڕۆژێک بکەین؟
بە دڵنیاییەوە دەڵێم: گەر بەزوویی ڕێونکەرانی بزووتنەوەی ماڵوێرانکەری کورد، تیماری دەروونی نەخۆش و پێستی خۆیان نەکەن و کەتایی هەجگارەکی بە شێوەی خۆکوژی نەهێنن و چارەسەرێک پەیدا نەکەن، یانی حوکمی مردنی میللەتەکە لەو کوتە وێرانەدا، پێنجەمۆرە دەکەن. هەرچیش بەسەر میللەتەکە بێت، تەنها و تەنها دوو گوێنەتەوەکە لێبەرپرسیارن و مێژوو بواری هیچ پاکانەیەکیان نادات.

٢١ـ بـۆ یادی صـەدساڵەی ڕۆژنامـەگـەریی کوردیی چ بـەرنامـە و پـێشنیازێکتان هـەیـە؟

بـۆ خـۆم بـەرنامـە و نـەخشـەی فرەم هـەن و توانای کـەم،تایبـەت نـەداریی و دەست کورتییـەکـە پشتی من، یاخود پشتی من و زۆرکـەسی دیکـەشی شکاندووە. بـەڵام
گیان بـەوەیـە هیوا و ئاواتی پـەتیی و هـەناسـەی سارد هـەڵکـێشان، پووڵی تـێناچـێت و دەتوانم بـەکامی دڵ و بـێ ترس و دەستـەلـەرزە، دەزوو بـۆ کـۆلارەی خـەیاڵ و ئاواتی بـەرزەفـڕم بـەرهـەڵدا بکـەم. ئاواتم ئـەوەیـە گشت توانا بـەهرەدار و گـەشـەکان یـەکخرێن و کـۆتایی بـەو کوتکوتی و پـەرتپـەتییە بهـێندرێت و بـە گشت لایـەک هـەفتـەنامـەیـەکی سـەربـەخـۆی ڕێک و پـێک و گـۆڤارێکی مانگانـەی بـە پیتی پـڕ سوود، سـەر بکـەن بـە گشت ماڵە کوردێکی پـەڕیدەی دەستی تـەڕییدەکان و تینووی وشـەی پیرۆز و بـە پـێزی کوردیدا.

****

سـەرچاوە: گـۆڤاری خوێندکاری کوردی، ڕێکخراوی خوێندکارانی سـۆسیالیستی کوردە لـە ئـەوروپا ـ سـۆکسە، ژمارە ٢٤ـ٢٥ ی گـەڵاڕێزانی ٢٦٠٩/١٩٩٧

بـۆ زیاتر شارەزابوون لـە کـەسایـەتی کاک کوردۆ و کار و بـەرهـەمـەکانی خوێنـەر دەتوانـێ تـەماشای ئـەم لینکـەی خاورەوە بکات. با بـەتـێکی بـەندەیـە بـەناوی
Gesendet mit der GMX Mail App

بـەهاو هـەڵەی پـێشبینیـ□کان ... سـەباح ڕەنجدەر

بـۆ خوێندنەوەی ئـەم کتـێبـە کلیکی ئـێر□ بکـەن ...

جەنگ، وەك ئامرازێک بۆ مانەوە ... ڕەها ئەبوبەکر

لە تەنیشت گەردوونەوە دانیشتووم و
بەکوڵ دەگریم،
چاویشم
چەشنی ئەستێرە دەدرەوشێتەوە.
شەڕ دەکەم لێ بەرگریکارێکی خراپم؛
وەکو ماسی□کی بە قولاب وەبووم
کە کۆتای□کەی دەزانێ و
لەگەڵ ئەوەشدا خەریکم هیوا دەئافرێنم.
پیرێکم
لە مردنی خوا دەترسێم،
تەنیام و
بەرهەڵستی خەمۆکی دەکەم،
کە سەربازیشبووم، لەباتی گولە
گشت ڕۆژێک بە ناڵەی دایکێک بریندار دەبووم.
منم بێهیوایانە
لە بەرزەخەوە دەدوێم
منم،
هەمیشە لە جەنگدا بووم و دەبم.

تاقیکـــــــــــــردنەوە ... عەلـــی حەمەڕەشید بەرزنجی

ئەوا تاقیـــــــکردنەوە
بۆمان هـــــاتە پێشــــەوە
پێویستە هـــــەوڵ بدەین
خۆمان زۆر ماندوو بکەین
هەتا تاجی ســـــەرکەوتن

بە هەوڵ و کۆشش کردن
لە مامۆستا وەربگرین
پێی شاد و دڵخۆش ببین
قوتابی ئازا و وشیار
هەوڵی خۆی خستۆتە کار
خۆی ئامادە کردووە
ئەم ماوەیە ماندووە
زۆر حەز دەکات کە دەرچێت
تاجی بەرزی لەسەر نێت

عەلی ح□م□□شید بەرزنجی
١/٤/١٩٩٩

پێنووسەکەم ... ڕۆستەم خامۆش

پێنووسەکەم خۆشدەوێ
لە بیرمە ڕۆژ و شەوێ

پێی دەنووسم وشەی چاک
وشەی ناخی دڵی پاک

لە هەر شوێنێ بم لامە
بۆ ژینم ئەو چرامە

ئازیزو خۆشەویستە
بۆ خوێندەوار پێویستە

هەردەم لە هزر و هەستە
بۆیە وا لە نێو دەستە

ڕۆستەم خامۆش